

Karlovy Vary
Mezinárodní filmový festival
Hlavní soutěž

Praměň

V kinách od 23. júla 2026

Press kit

Slovenský názov

Český názov

Anglický názov

Prameň

Pramen

Only Beautiful

Things to Look At

Krajiny

Slovensko

Česko

Maďarsko

Minutáž

88 min.

Žáner

dráma

Rok

2026

Farba

farebný

Obrazový formát

2.39:1

Frame rate

25 fps

Zvuk

5.1

Hrajú

Aňa Geislerová (Ingrid)

Simona Boledovičová (Agáta)

Eva Mores (Jula)

Vlad Ivanov (Maroš)

Éva Bandor (Iveta)

Attila Mokos (MUDr. Bach)

Réžia

Scenár

Kamera

Strih

Hudba

Zvuk

Architekt

Kostýmová výtvarníčka

Umelecká maskérka

Ivan Ostrochovský

Marek Leščák, Ivan Ostrochovský

Juraj Chlpík

Martin Malo, Josef Krajbich

Michal Novinski

Dušan Kozák, Martin Jílek

Csaba Lódi

Katarína Hollá

Martina Selnekovičová

Producenti

Ivan Ostrochovský
Albert Malinovský
Katarína Tomková
Pavel Strnad
Petr Oukropec

Koproducenti

Júlia Berkes
Helena Osvaldová

Kreatívna producentka ČT
Produkcia

Kateřina Ondřejková
Punkchart films
Negativ

Koprodukcia

Podpora

Distribútor

Proton Cinema
Slovenská televízia a rozhlas
Česká televize
Audiovizuálny fond
Státní fond audiovize
Eurimages
Nemzeti filmintézet
Nemzeti filmiroda
Kultminor
Filmtopia

LOGLINE

Pôsobivá dráma s Aňou Geislerovou v hlavnej úlohe otvára nevyriešenú kapitolu československých dejín, kedy o možnosti mať deti rozhodoval štát. Elegantná lekárka Ingrid sa v zapadnutej okresnej nemocnici nečakane spriatelí s mladou sanitárkou. Naruší toto nové puto istoty jej stagnujúceho života?

SYNOPSIS

Elegantná lekárka Ingrid (Aňa Geislerová) pracuje v polovici 80. rokov v zapadnutej okresnej nemocnici. Zovretá vyčerpávajúcim manželstvom a stagnujúcou kariérou venuje väčšinu času svojim pacientkám. Privádza na svet deti a ukončuje nechcené tehotenstvá. Rómskym ženám vykonáva aj sterilizácie – bez toho, aby plne rozumeli ich dôsledkom. Nové priateľstvo s mladou a bezprostrednou sanitárkou Agátou prinúti Ingrid vidieť veci v inom svetle. Začne spochybňovať pravidlá, ktoré dovtedy ľahostajne dodržiavala? Pôsobivá dráma Ivana Ostrochovského otvára nevyriešenú kapitolu československých dejín, keď o možnosti mať deti rozhodoval štát.

Ostrochovského celovečerný dokument *Zamatoví teroristi* (2013), spolu-režirovaný Petrom Kerekesom a Pavlom Pekarčíkom, mal premiéru v sekcii Forum na Berlinale v roku 2014. O rok neskôr sa do Forum vrátil so svojím celovečerným hraným debutom *Koza* (2015). Jeho druhý celovečerný film *Služobníci* (2020) bol uvedený v súťažnej sekcii Encounters na Berlinale a následne sa dostal do kinodistribúcie vo viacerých krajinách. Ivan je autorom a spolu-scenáristom filmu *Cenzorka* (2021), za ktorý získal cenu za najlepší scenár v sekcii Orizzonti na Medzinárodnom filmovom festivale v Benátkach. Jeho hybridný

projekt *Svetloplachosť* (2023), v spolu-réžii Pavla Pekarčíka, bol uvedený v sekcii Giornate degli Autori v Benátkach, kde získal ocenenie Europa Cinemas Label. V roku 2026 Ivan uvádza svoj tretí hraný film *Prameň*, ako aj dokumentárny profil *Igor a potom*.

2026	Prameň (hraný)
2026	Igor a potom (dokumentárny)
2023	Svetloplachosť (hybridný)
2020	Služobníci (hraný)
2015	Koza (hraný)
2013	Zamatoví teroristi (dokumentárny)

IVAN OSTROCHOVSKÝ

Prečo práve táto téma?

Nad touto témou som uvažoval už od môjho štúdia na filmovej škole, pretože som vedel od mojej mamy o fungovaní interrupčných komisií práve v období normalizácie. Keď sme si so scenáristom Marekom Leščákom rešeršovali činnosť komisií, narazili sme na tému sterilizácií rómskych žien. Takže film je inšpirovaný reálnymi udalosťami, ktorá sme konzultovali s Elenou Gorolovou, ľudskoprávnou aktivistkou ktorá bojuje za odškodnenie sterilizovaných žien. Vychádzali sme tiež zo štúdií na túto tému, ktoré vyšli a popisovali osudy rómskych žien, ako aj z rozhovorov s lekármi, ktorí sa v čase normalizácie na sterilizáciách spolupodieľali. Mimochodom, prednedávnom združenie Slovo 21 vydalo na spomínanú tému dôležitú knihu *Podvázané mašličkami*, kde sú zaznamenané konkrétne prípady sterilizovaných žien.

Ide o spoluprácu troch národov – ako medzi hercami, aj medzi krajinami nakrúcania, tak medzi producentmi. Ako sa vám v tejto trojici pracovalo?

Keďže naše projekty trvajú od troch do piatich rokov, je dôležité, aby všetci, ktorí sa tohto maratónu zúčastňujú, mali rovnaký entuziazmus a výdrž, ako my. Je ťažké niekoho takého nájsť, ale český Negativ a maďarský Proton Cinema nám boli vynikajúcou oporou a ja dúfam, že s nami budú aj pri ďalších filmoch.

Dokáže podľa vás takto ženskú tému stvárniť muž – scenárista, režisér – dostatočne citlivo? Neobávate sa reakcií ženského publika?

Obávam sa skôr reakcií mužského publika. Či dostatočne dokážu pochopiť, čím si ženy v interrupčných komisiách a pri sterilizáciách

museli prejsť. Myslím si, že muž dokáže natočiť film citlivo o ženách a rovnako dokáže žena natočiť citlivý film o mužoch. Myslieť si niečo iné by bol predsudok.

Čím najmä bol pre vás film *Práve táto téma?*

Tento film bol pre nás výzvou najmä v tom, ako vyrozprávať ťažkú tému pre diváka znesiteľným spôsobom. Vedeli sme, že vizualita musí pomôcť divákovi zvládnuť pomerne náročnú tému filmu. Chceli sme preto vytvoriť vizuálne „pekný film“ o ťaživej téme. V podstate sme nechceli urobiť „socicky“ vizuál, na ktorý je divák už zvyknutý. Kostýmy a rekvizity sme používali tak, aby vznikol pocit bezčasia, ktorý by podporil univerzálnosť témy. Téma sterilizácií sa totiž neviaže k socializmu, ale je to fenomén, ktorým si prešli takmer všetky vyspelé krajiny sveta.

Prečo ste sa rozhodli do hlavnej role obsadiť Aňu Geislerovú?

Aňa je komplikovaný a mnohovýrobný človek a to ma na nej fascinuje. Rád pracujem s ľuďmi, ktorí majú v sebe tajomstvo, pretože aj filmová postava by podľa mňa mala byť nositeľom určitého tajomstva. Práve preto bol jej prínos do filmu nenahraditeľný.

A prečo padla voľba na ostatné herečky?

Eva Mores, ktorá je akousi treťou hlavnou postavou filmu, mala veľmi ťažkú úlohu. Autenticky stvárniť polorómku. Jestvovalo riziko, že divák profesionálnej herečke neuverí alebo že to dokonca bude komické. Eva to dokonale zvládla a tým v akomsi zmysle film zachránila. Je to pre mňa veľký objav a už som ju obsadil do svojho ďalšieho filmu.

Samozrejme, máme vo filme ďalšie vynikajúce herečky ako Éva Bandor, Niky Dekany, Anikó Vargová atď., ktoré aj napriek menšiemu priestoru predvádzajú fantastický výkon a ja som šťastný, že som s nimi mohol pracovať.

Simona Boledovičová nemala veľa skúseností – ako sa vám s ňou pracovalo?

Simona je sama osebe veľmi autentický človek. Stačilo len ustrážiť, aby situácie vo filme túto jej prirodzenú autenticitu rozvíjali. Myslím, že konečné vyznenie Simoninej postavy je zásluha

najmä Ani Geislerovej, ktorá mala v sebe toľko hereckej inteligencie a veľkorysosti, že ju na pláči nechala zaznieť a nezatieňovala ju, čo sa pri spolupráci skúsenej herečky a neherečky pokojne mohlo stať.

A celkovo bol váš herecký tím majoritne ženský. Je to snom režiséra alebo nočnou morou?

Rád robím s ľuďmi, ktorí vedia niečo, čo ja neviem. Bude to znieť asi prehnane, ale myslím to úprimne. Všetky ženy a dievčatá, ktoré s nami film robili, sú každá v niečom výnimočné, a preto som s nimi chcel pracovať.

Je pomerne častým javom, že vo filmoch sa v hereckých roliach objavujú režiséri.

Prečo sa to stalo takým trendom?

Neviem, či sa to stalo trendom, ale ja používam nehercov-režisérov najmä preto, že na Slovensku je pomerne úzky typologický výber hercov a často sa objavujú dokola tí istí herci v podobných typoch postáv. Martina Šulíka som obsadil preto, že ho mám rád a pretože je prirodzený herecký talent, rovnako ako ďalší dvaja neherci-režiséri vo filme – Juraj Johanides a Csaba Molnár. Rovnako je preto aj nevyhnutné používať zahraničných hercov ako v našom prípade skutočnú hviezdu rumunského filmu Vlada Ivanova, ktorý je známy z filmu *4 mesiace, 3 týždne a 2 dni* alebo mladého maďarského herca Petera Barnaia.

Prečo by podľa vás mali prísť diváci a diváčky do kina na film Prameň?

Nechcel som nakrútiť film o monštrách a obetiach, ale o tom, ako sa pragmatické úmysly môžu zmeniť na nespravodlivosť, keď prestaneme vidieť jednotlivca a začneme veriť abstraktným predstavám o tom, čo je správne a prospešné pre spoločnosť. O tom, ako ľahko dokážeme racionalizovať svoje presvedčenia. Verím, že ľudia sú schopní svoje omyly rozpoznať, pomenovať a postupne napraviť. Niekedy sa náprava dostaví neskoro a nikdy nie úplne. Napriek tomu má zmysel o to usilovať. Je jednoduché nerozmýšľať a podľahnúť „logike doby“ a je nesmierne ťažké a náročné vzdorovať vlastným alebo zdedeným omylom. Tento film je pre mňa pokusom porozumieť tomuto procesu a zachytiť okamih, keď človek prvýkrát pripustí, že sa možno mýlil. Práve v tej chvíli totiž vzniká možnosť stať sa o niečo lepším. Nechcel som urobiť ďalší film o utrpení Rómov a nechcem tým filmom ani nikoho obviňovať. Chcel som urobiť film o nádeji a tú určite potrebujeme aj dnes.

SOCIÁLNY KONTEXT TÉMY

V socialistickom Československu sa komisie pre prerušenie tehotenstva a sterilizácia stali súčasťou širšej štátnej politiky kontroly reprodukcie a nástrojom, prostredníctvom ktorého štát zasahoval do súkromného života svojich občanov. Umelé prerušenie tehotenstva podliehalo schváleniu štátom zriadených komisií. Ženy pred nimi museli obhajovať svoje osobné, rodinné aj sociálne pomery. Desiatky tisíc žien boli vystavené ponižujúcim výsluchom a museli sa podriaďovať rozhodnutiu týchto komisií. Táto prax pretrvávala až do konca 80. rokov.

Politika sterilizácií sa týkala predovšetkým rómskych žien, ktorým boli za podstúpenie zákroku ponúkané finančné odmeny alebo iné sociálne výhody. Ďalšie ženy podpisovali súhlas pod nátlakom, v stresových situáciách alebo

bez dostatočného vysvetlenia trvalých následkov zákroku. Sterilizácie sa často vykonávali počas pôrodu, cisárskeho rezu alebo po opakovaných interrupciách. Mnohé ženy sa až neskôr dozvedeli, že zákrok je nezvratný. Po roku 1989 oficiálna štátna politika skončila, prípady sterilizácií bez riadneho informovaného súhlasu však pokračovali aj v 90. rokoch a zasahovali až do nového tisícročia. Česká republika neskôr prijala zákon o odškodnení obetí, zatiaľ čo na Slovensku doteraz podobná legislatíva nebola prijatá.

Nútené a vynútené sterilizácie neboli špecifikom len Československa. V 20. storočí ich vykonávalo množstvo krajín v mene eugeniky, ochrany verejného zdravia alebo sociálnej politiky. V Spojených štátoch boli podľa príslušných zákonov sterilizované desaťtisíce žien,

predovšetkým z radov chudobného obyvateľstva, osôb so zdravotným postihnutím, príslušníkov menšín a najmä pôvodného obyvateľstva. V Kanade boli zdokumentované prípady nátlakových sterilizácií domorodých žien. V Peru bol v 90. rokoch realizovaný rozsiahly sterilizačný program, ktorý neprimerane zasiahol chudobné a pôvodné obyvateľstvo. Podobné prípady boli zaznamenané aj v ďalších krajinách Severnej a Južnej Ameriky, Európy, Ázie a Afriky.

Dnes sú nútené, vynútené alebo vykonané bez informovaného súhlasu sterilizácie všeobecne považované za závažné porušenie ľudských práv. Medzinárodné organizácie ich spájajú s porušovaním práva na telesnú integritu, informovaný súhlas, rovnaké zaobchádzanie a slobodu rozhodovať o rodičovstve.

AŇA GEISLEROVÁ

lekárka Ingrid

Počas vášho bohatého hereckého života ste mali v rukách množstvo scenárov. Čo vás oslovilo na scenári filmu Prameň?

V prvom rade ma zaujal Ivan Ostrochovský. Jeho film Služobníci bol niečím výnimočným, veľmi na mňa zapôsobil. A scenár filmu Prameň ma úplne uchvátil. Opis desivých udalostí skrytých v niečom úplne inom. A, samozrejme, postava ženy, ktorá je nejednoznačná, nečitateľná, a predsa jej rozumieme. Alebo sa o to aspoň pokúsime.

Ingrid je žena, ktorá prichádza na Slovensko so svojim manželom a postupne sa ocitá v prostredí, ktoré je čoraz dusnejšie.

Ako ste jej príbeh vnímali vy?

Ja ju vnímam inak. Na svoju dobu je to nezvyčajne ambiciózna, napriek tomu realistická a vo svojej profesii veľmi pragmatická žena. Ale jej vnútorný

svet je úplne odlišný. Je svojím spôsobom uväznená sama v sebe a až osobné puto s Agátou ju oslobodzuje.

Vaša postava pôsobí veľmi krehko, ale zároveň vnútorne silne. Ako ste hľadali jej charakter?

Film sme nakrúcali tri roky a za ten čas sa menil nielen scenár, ale aj ja som nakrútila veľa iných projektov. To, čo ma sprevádzalo po celý čas, boli dve režisérske poznámky Ivana. „Ingrid je nesmierne znudená, lebo má vlastne všetko, ale zároveň nič.“ A hlavne: „Nechcem vidieť, ako zlý človek pácha zlo, ale ako sa stane, že aj dobrý človek v rámci systému zlu napomáha.“ A to mi stačilo.

Veľa emócií je v snímke skrytých pod povrchom. Ako náročné je stvárniť postavu, ktorá často mlčí a nedáva najavo svoje pocity?

Ja to milujem. Každý máme svoj vnútorný svet, ktorý neustále funguje, stále sa v nás niečo odohráva. Mozog neustále reaguje a ak sa človek vžíva do svojej postavy, automaticky sa v hlave objaví táto nová línia pocitov a otáznikov. A kontextu. A to isté sa deje v hlavách divákov. Nemusí sa všetko povedať a opísať. Film je o vizualite.

Vo filme pôsobíte veľmi prirodzene a striedmo. Ako prebiehala spolupráca s Ivanom Ostrochovským pri hľadaní hereckého výrazu?

Ivan je jedinečný. Minulý týždeň sme si vymenili približne takýto rozhovor. „Všimol som si, že si celkom pekná. Možno by sme mohli natočiť ešte jeden film.“ A ja som odpísala: „No dobre, po piatich rokoch som si na teba už zvykla.“ A tomu hovorím čisté porozumenie. Je to najslobodnejší tvorca, akého poznám.

Mali ste pri príprave na rolu nejaké konkrétne inšpiračné zdroje – dobové materiály, skutočné príbehy alebo osobné spomienky?

Môj svokor a svokra pracovali v tomto odbore a veľa informácií mi pomohlo doplniť si obraz a osobné zážitky. Ale zároveň pre moju postavu bolo akési vlastné limbo podstatnejšie ako reálna faktografická príprava.

Vo filme sa objavujú aj neherci. Ako táto kombinácia ovplyvnila nakrúcanie a hereckú energiu?

Práca s nehercami je vždy výzvou. A Simona Boledovičová, ktorá hrá Agátu, je fantastický talent. Je citlivá, odvážna a veľmi trpezlivá. Bolo krásne vidieť, ako rastie v priebehu nakrúcania. Či už po ľudskej, alebo hereckej stránke. A inak si myslím, že Ivan je odborník na prácu s nehercami. My, takzvaní „profíci“, sa musíme prispôbiť a naladiť sa na autenticitu nehercov, a to je takmer vždy prínosom.

Ako ste pracovali na vzťahu medzi Ingrid a jej manželom? A ako sa vám vôbec pracuje s partnermi, ktorých stvárňujú cudzinci?

Vlad je legenda. Som veľmi vďačná za to, že som sa s ním mohla stretnúť. Na rozdiel od tých krutých postáv, ktoré hrá, je to ten najpozitívnejší človek, akého poznám. Vždy s úsmevom, vždy podporujúci. Máme spoločného agenta

v Londýne, takže sme sa v priebehu rokov stretávali aj mimo natáčania a hádali sme, ako dlho budeme ešte tento film nakrúcať. A Vlad si kvôli tomu celých päť rokov nechával rásť bradu. Je to neuveriteľný herec. A vie sa naučiť akýkoľvek jazyk bez prízvuku! Naše postavy vo filme sa vyvíjali. Mnoho vecí zmizlo a veľa pribudlo, ale vzťah tých dvoch je čiastočne o porozumení, rešpekte a zároveň o zvláštnom druhu odcudzenia, ktoré nastáva v pároch, kde nie sú deti.

Čo bolo pre vás počas nakrúcania najsilnejším momentom?

Nakrúcanie v rómskej osade pri Rimavskej Sobote. Považujem to za neuveriteľne silný zážitok. Na jednej strane to bolo strašné. Na druhej strane som tam však cítila neuveriteľnú srdečnosť, otvorenosť a čistotu mysle, ako to vedia len Rómovia. To, že sme chytili blchy a museli sme sa prispôbiť až stredovekému zápachu, to bolo vedľajšie. Človek by sa mal vždy najprv aspoň pokúsiť nahliadnuť do kultúry, ktorá je mu cudzia, skôr než si dovoľí ju súdiť, meniť alebo dokonca odsudzovať na zánik.

Čím je podľa vás tento film aktuálny pre dnešné publikum?

V živote som už niekoľkokrát zažila, že umelecké dielo, ako je film, kniha alebo dokument,

mi prostredníctvom osobného príbehu človeka, s ktorým som sa mohla emocionálne stotožniť, umožnilo skutočne pochopiť a prežiť to, čo mi v skutočnosti pripadalo len ako ďalšia tragická správa. Hrôzu toho, čo prežívajú ľudia na utečeneckých loďach zo Sýrie, som preplakala pri seriáli BBC. Čo znamená žiť v Afganistane, mi ukázali knihy Khaleeda Hoseiniho. A nám sa možno podarí divákovi opísať tú desivú historickú skutočnosť, že niekto rozhodne o vašom osude za vás bez vás a ani to nepovažuje za problém. Ingrid až vďaka putu s Agátou pochopila, akého závažného kolobehu je súčasťou. Ale toto sa možno deje nám všetkým. Pokiaľ nenájdeme osobné prepojenie, nedokážeme sa vžiť do problémov druhých. Prameň je pre mňa práve ten príbeh, ktorý to možno sprostredkuje...

SIMONA BOLEDOVIČOVÁ

sanitárka Agáta

Film Prameň je vašou prvou (väčšou) hereckou skúsenosťou, slovenskému publiku nie ste zatiaľ veľmi známa. Predstavte sa, aké máte herecké skúsenosti a čo vás pritiahlo do sveta filmu?

Do castingovej agentúry sme sa aj so súrodencami dostali už ako malé deti.

Absolvovali sme rôzne castingy, účinkovali sme v reklamách a komparzoch, no nič veľké. Nad touto kariérou som sa nikdy nezamýšľala, to skôr moja sestra, ale bola som otvorená novým skúsenostiam vždy, keď nám zazvonil telefón. Úplne rovnako som sa dostala aj do filmu. Tým, že som mala 17 rokov, volali mojej mamine, že by mal režisér záujem stretnúť sa so mnou ohľadom hlavnej postavy do pripravovaného filmu.

Aká bola vaša reakcia, keď ste boli oslovená na účinkovanie vo filme Prameň?

S Ivanom sa nám podarilo stretnúť až na 4. krát, vysvetlil mi tému filmu a povedal mi, že sa ide natáčať teaser a po ňom sa môžem rozhodnúť, či by som do toho chcela ísť. Po teaseri som neváhala a povedala som: áno, idem do toho! Mala som rešpekt ale zároveň som sa veľmi tešila.

Zahráli ste si hneď po boku jednej z najuznávanejších českých herečiek, po boku Ani Geislerovej. Aké boli vaše pocity pri prvých obrazoch a aké pri posledných?

Aňa je neskutočná profesionálka. Na začiatku sme mali scény, ktoré sme si skúšali „nanečisto“ a s ochotou mi pri nich pomáhala. Cítila som pri nej rešpekt, obdiv, úprimné kamarátstvo a popri tom mi odovzdávala svoje dlhoročné skúsenosti. Úplne na začiatku som sa na pláci oľukávala, zisťovala, čo ako funguje, no na konci celého

natáčania som si iba užívala každý filmovací deň a ľudí, s ktorými sme tento úžasný projekt tvorili.

A zároveň pod vedením jedného z najuznávanejších slovenských režisérov dnešnej doby. Ak by ste mali vyzdvihnúť jednu vec, ktorú ste sa pod vedením Ivana Ostrochovského naučili, ktorá by to bola?

Vybrať jednu vec je naozaj ťažké. Ale taká do života by bola: „Neberte sa tak vážne Simči, si mladá, skúšajte.“

A aké sú vaše ďalšie herecké ambície?

Na natáčaní som nabrala veľmi veľa skúsenosti a spoznala som úžasných ľudí. Bol to náročný proces, pretože som popri filme študovala a neskôr dokončovala školu, no veľmi ma to bavilo. Teraz sa teším, čo mi prinesie premiéra a KVIFF a uvidíme, kam ma táto príležitosť privedie.

EVA MORES

Jula, matka troch detí z osady

Film Prameň sa nakrúcal na Slovensku, v Čechách i v Maďarsku. Je to podľa vás to, čo robilo filmovačku náročným alebo jej, naopak, pridalo na zaujímavosti?

Mne ten rozlietaný život, ktorý mi moja práca prináša, vyhovuje, takže za normálnych okolností by to pre mňa náročné nebolo. Ale keďže som simultánne s týmto projektom točila ďalšie štyri projekty a každý inde, boli chvíle, kedy to už aj pre mňa trochu vyčerpávajúce predsa len bolo. Ale tiež len takým spôsobom, ktorý ma vlastne baví.

Nakrúcalo sa aj v rómskom prostredí. Zaujalo vás niečím nakrúcanie týchto obrazov?

Nebola to pre mňa prvá skúsenosť s rómskym prostredím, takže nič z toho, čím to pre mňa bolo zaujímavé, nebolo pre mňa nové. Keby som mala vymenovať, čo všetko je pre mňa

v rámci rómskej kultúry a mentality podnetné a zaujímavé, tak aj v prípade, že by som hovorila len o konkrétnych situáciách v rámci osobnej skúsenosti, bola by tá odpoveď nekonečná.

Film Prameň sa v dosť veľkej miere nakrúcal najmä v ženskom kolektíve – resp. v kolektíve ženských herečiek. Pracuje sa vám v ženskom kolektíve dobre alebo máte radi výraznejšie mužské zastúpenie?

Súčasťou štábu sú okrem režiséra, hercov a produkcie, aj kameramani, zvukári, osvetľovači, asistenti, technici, rekvizitári, šoféri atď. A to sú väčšinou všetko muži. Takže ono je to vždy výrazne mužský kolektív a tento film nebol výnimkou. V každom prípade sa snažím byť za každých okolností natoľko profesionálna, aby na mne nebolo znáť, či sa cítim lepšie medzi mužmi, alebo ženami.

Zároveň tu boli zastúpené tri národnosti. Je pre vás takáto medzinárodná spolupráca príjemná?

Určite áno. Pri tejto príležitosti by som chcela veľmi poďakovať našim maďarským rómskym spoluobčanom za to, že nás na chvíľu pustili do svojho sveta. Obzvlášť si vážim spôsob, akým ma prijali medzi seba a mieru, do akej som toto prijatie mohla cítiť. S niektorými som ostala v kontakte dodnes. Neviem si predstaviť, že by umenie na Slovensku malo byť len slovenské a žiadne iné. Doteraz nechápem, ako to tá pani Šimkovičová myslela, keď to povedala, lebo ono to ani z praktického hľadiska nie je možné, nehovoriac o tom, že by sa stratila väčšina toho, čo je významom umenia ako takého od nepamäti. Neviem si predstaviť, že by som zrazu bola ukrátená o to všetko, čím tá rôznorodosť a pestrosť obohacuje nie len môj profesný život, ale aj mňa ako človeka.

Ste herečka, ktorá sa veľmi úspešne pohybuje medzi divadlom, televíziou a filmom. Ktoré z týchto troch druhov herectva je vám najbližšie?

Vezmem to od konca. Za televízne príležitosti som vďačná, ale viem rovnako spokojne žiť aj bez nich. Film je práca, ktorá ma baví a keby nebol, chýbal by mi. Ale divadlo je vášeň, bez ktorej si môj život neviem predstaviť. Je to taká zvláštna „mágia“, ktorá ma spája s divákmi spôsobom, ktorý je možný len cez divadlo. Tá energia medzi hercom a divákom v divadle kumuluje natoľko intenzívne, že kormidlo toho, čo na tých doskách vzniká, vlastne s tým divákom držíme spolu. Každý zo svojho konca, ale závisíme od seba. Akoby som s tým divákom bola na chvíľu jeden organizmus. Zároveň si dovoľím tvrdiť, že aj z profesného hľadiska je mojou najsilnejšou stránkou práve divadlo.

A čo vás priťahuje na svete filmu?

Mám pocit, že súčasťou filmového jazyka je niečo esenciálne, čo sa nedá oklamať, dokonca ani talentom. Nehovoriac o celom tom spektre možností ako uchopiť a doručiť významy a výpovede cez obrazy a spôsob, akým ich poskladáme. Filmový jazyk a jeho možnosti sú fascinujúce a vábivé. V budúcom živote by som určite chcela byť filmová režisérka. Preto až v budúcom, lebo treba mať na to nejaký rozmer navyše, ktorý síce neviem pomenovať, ale viem, že som doň buď ešte nedozrela,

alebo som ho ani vôbec do vienka nedostala. Bude to skôr asi tá druhá možnosť. Ale nevadí. Byť vo filme ako herečka je tiež celkom fajn.

Ako sa vám nakrúcalo pod vedením Ivana Ostrochovského?

Fakt dobre. Som za túto spoluprácu vďačná. Poetika Ivana Ostrochovského narába s emóciami decentne a precízne. Plus, Ivan tvorí za pochodu, čiže veľa vecí vzniká „tu a teraz“, čo je síce pre herca trochu adrenalín, keďže to neponúka žiadny priestor na prípravu, ale o to je tá tvorba autentickjšia a nepochybne je to super prostriedok na to, ako sa v rámci remeselného zdokonaľovania dostať tam, kam sa chce na svojej ceste dostať každý herec, ktorý to so svojou profesiou myslí vážne.

Čím je pre vás téma filmu citlivá?

Otázka generačnej chudoby rómskych osád. Rómska otázka je citlivá a nechcem znieť premúdrelo, ale ako človek, ktorý sa ňou v rámci osobného života úprimne konfrontuje a poctivo zaoberá, si nič neželám viac, než eliminovať predsudky, ktoré v tejto téme existujú. Umožnilo by to nájsť dlhodobé riešenia ako pomôcť zlepšiť životnú úroveň mnohých ľudí. Pri tejto príležitosti by som chcela spomenúť Misiu 1000, čo je program, ktorý tému generačnej chudoby v kontexte rómskych osád rieši podľa mňa

úplne najefektívnejšie. Je to najperspektívnejší a najzmysluplnejší spôsob riešenia rómskej otázky, s akým som sa doteraz stretla. Prostredníctvom vyškolených pracovníčok, tzv. babíc, buduje vzťahy dôvery medzi rodinami, zdravotníkmi a komunitami tak, aby každé dieťa malo zdravý a bezpečný štart do života. Zameriava sa najmä na kritické obdobie prvých 1000 dní, zároveň však podporuje približne 400 detí a ich rodín až do veku 5 rokov, teda do vstupu do predprimárneho vzdelávania.

Prečo by podľa vás mali prísť diváci / diváčky na film Prameň do kina?

Pretože Ivan Ostrochovský je režisér, ktorý ako jeden z mála dokáže pomenovať citlivé témy a zraniteľné otázky bez toho, aby podsúval názor alebo určoval, čo má divák cítiť. A to je vzácne. Necháva divákovi úplnú slobodu v tom, čo si má z toho odniesť a ako sa má cítiť, keď sa na to pozerá. Máloktorí režiséri sú k divákovi takí láskaví. Táto jeho poetika ponúka širokú škálu možností, ako pre tému samotnú, tak aj pre diváka a jeho prežívanie.

ÉVA BANDOR

vrchná sestra

Čím vás zaujala téma filmu Prameň?

Zaujalo ma najmä to, že ide o tému, o ktorej dlhé roky bolo zakázané hovoriť, či vôbec o nej premýšľať! Ja osobne som o tejto téme vôbec nevedela ani nepočula. Keď mi o nej začal Ivan rozprávať, dotklo sa ma to veľmi ako ženy, aj ako matky. Film Prameň ukazuje ale aj mechanizmy moci, predsudkov a rozhodnutí, ktoré ovplyvnili životy mnohých ľudí. Práve táto kombinácia osobných príbehov a spoločenského kontextu mi prišla veľmi silná.

Máte blízko k témam, ktoré sa týkajú postavenia žien? Je to niečo, o čom je podľa vás dôležité hovoriť?

Určite áno. Postavenie žien, ich právo rozhodovať o vlastnom tele či otázka rovnosti, sú témy, ktoré sa týkajú celej spoločnosti. Myslím si, že umenie a film môžu vytvárať priestor na diskusiu a pomáhať nám pozeráť sa na tieto otázky

citlivejšie a z rôznych uhlov pohľadu.

A ako vnímate túto tému v kontexte rómskeho etnika? Nieкто by možno povedal, že má tým pádom „menšiu“ hodnotu...

Práve naopak. Každý ľudský príbeh má rovnakú hodnotu, bez ohľadu na pôvod človeka. V prípade rómskej komunity je navyše dôležité pripomínať si skúsenosti, ktoré boli často vytláčané na okraj verejnej diskusie. Film podľa mňa ukazuje, že dôstojnosť a základné práva žien nemajú etnické hranice.

Ako sa vám pracovalo s hereckým kolektívom?

Veľmi dobre. Najmä sme na svoju prácu mali čas. Na pláci panovali dôvera a otvorenosť, čo bolo pri takej citlivej téme mimoriadne dôležité. Dalo sa tvorivo a úprimne pracovať. Mali sme možnosť stretnúť sa s Rómami, rozprávať sa s nimi.

Ja osobne som bola s nimi v kontakte dosť často. Rozprávali maďarsky a rómsky a boli otvorenejšie, keď sa dozvedeli, že aj ja rozprávam aj maďarsky.

A ako s Ivanom Ostrochovským?

Ivan Ostrochovský je režisér, ktorý presne vie, čo chce povedať, ale zároveň necháva priestor na dialóg a hľadanie. Veľmi si cením jeho citlivosť k témam aj spôsob, akým pracuje s hercami. Atmosféra na pláci bola pokojná. Nikdy som nemala pocit, že sa ponáhľame a nemáme čas na tvorbu.

Prečo by podľa vás mali diváci a diváčky prísť do kina na film Prameň?

Pretože ide o silný príbeh a napriek drsnosti tém je to porozprávané krásne a citlivo, až poeticky. Film otvára otázky o ľudskej dôstojnosti. Zároveň ponúka emotívny príbeh postáv, s ktorými sa divák môže stotožniť.

KATARÍNA TOMKOVÁ

producentka

Do akej miery má dnes producent pri filmovačke slovo? Ivan Ostrochovský je sám vo filmovom priemysle nielen režisérom, ale aj producentom. Je spolupráca s režisérom, ktorý rozumie aj produkcii, ľahšia ako spolupráca s režisérom, ktorý k produkcii až tak „neprivoňal“?

Pre mňa sú filmy kolektívnym dielom, nepozerám sa na ne nevyhnutne hierarchicky, ale skôr optikou toho, čo sú najlepšie kvality každého človeka, ktorý na ňom pracuje, a ako vieme dosiahnuť, aby sa v danom projekte prejavili čo najviac a aby najlepšie podporili víziu filmu, ktorej je nositeľom typicky režisér. Moment, kedy sa začne vyťahovať, kto je komu pán, je skôr signálom, že spolupráca pravdepodobne nie je funkčná. Takže diskusia s Ivanom o Prameni nebola úplne o jeho alebo mojich právomociach, ale skôr o tom, ako

vieme spoločne dosiahnuť, aby bol Prameň čo najlepší film, v podmienkach, v ktorých vzniká. Navyše, Ivan vo svojich filmoch figuruje aj ako producent – čo mu na jednej strane dáva istú mieru slobody, na druhej strane aj enormnej zodpovednosti: veľmi dobre si uvedomuje, kde má film svoje finančné limity.

Museli sa niekde pri nakrúcaní robiť kompromisy?

Na každom nakrúcaní sa musia robiť kompromisy, aj kvôli už spomínanému spôsobu, akým filmy vznikajú – v kolektíve. V prípade Prameňa to neboli ani tak kompromisy jedného človeka voči druhému, skôr organizačné kompromisy, ktoré vychádzali práve z nasledovania spoločnej vízie. Napríklad lokáciu nemocnice nebolo možné nájsť kompaktne v jednej budove tak, aby ju tvorivý tím uchoпил

v estetike zodpovedajúcej filmu – preto je kompromisom to, že je poskladaná z rôznych priestorov, ktoré sa nachádzali napríklad v Rimavskej Sobote na Slovensku, v pražských Bohnicích, tiež českých Mariánskych Lázní, alebo maďarskom Szőlősgyőröku či Budapešti.

Čím vás zaujal film Prameň, že ste sa rozhodli získať peniaze na jeho financovanie?

Presvedčila ma najmä téma filmu, ktorá nielenže nebola nikdy v našom prostredí autorsky spracovaná, ale je veľmi málo adresovanou časťou našej histórie. Napriek tomu, že sú nútené sterilizácie rómskych žien niečo, čo spájame hlavne s minulým režimom, faktom je, že pokračovali aj v 90. rokoch, a existuje presvedčenie, že sa do nejakej miery dejú dodnes. Takisto možno máme pocit, že je to

téma hlavne československá – ale k podobným prípadom dochádzalo aj v iných častiach sveta: v USA boli k sterilizáciám nútené ženy pôvodného obyvateľstva alebo portorikánske ženy, Dánskom boli sterilizované grónske ženy, sterilizovala sa takisto Sámi komunita na severe Európy, alebo Uyghur ženy v Číne. V dnešnej dobe, kedy sa pri právach žien rozhodovať o vlastných telách skôr vraciame v čase, považujem za dôležité takéto témy otvárať. Takisto ma ale veľmi oslovoval Ivanov režijný zámer – metaforizovať úprimné presvedčenie konania dobra a následné uvedomenie si hrôzostrašných dôsledkov primárne filmovým jazykom a veľmi zámerným vizuálnym uchopením, ktoré pracuje so snovou, pastelovou, letnou atmosférou, pod ktorou sa skrýva hrozivá pravda.

Drvivá väčšina filmov dnes vzniká v medzinárodných koprodukciami.

Je vôbec možné vytvoriť film samostatne alebo je spájanie spoločných síl nevyhnutnosťou?

Medzinárodná koprodukcia v prípade Prameňa pre nás bola určite voľbou, nie nevyhnutnosťou. Vychádzala úplne prirodzene z toho, kde je film zasadený – na hraniciach Československa a Maďarska. Premiešavajú sa tam jazyky, obyvateľstvo. Tri krajiny produkcie tak úplne prirodzene zdieľajú kultúrnu a spoločenskú minulosť, a prechádzali podobnou historickou skúsenosťou. Mať partnerov z krajín, ktoré kopírujú túto štruktúru, bola preto mimoriadna výhoda – prinášalo to nielen kreatívne prepojenie a súlad, ale aj možnosť elevovať projekt aj na ďalšiu obsahovú úroveň. Financovanie

z troch krajín a podpora z verejných zdrojov ako formou dotácií, vratiek, tak aj vstupom verejných vysielateľov, nám takisto pomohla dosiahnuť plánovanú výšku rozpočtu vo vlastne krátkom časovom období.

Prečo by podľa vás mali diváci a diváčky prísť do kina na film Prameň?

Ivan o tomto filme hovorí, že je to príbeh o tom, aké je ťažké vzdorovať vlastným alebo prebratým omylom, zaoberá sa v ňom okamihom, kedy človek po prvýkrát pripustí, že sa možno mýlil. Toto rozpoznanie omylu, schopnosť ho vedieť pomenovať, a možno aj napraviť, je možnosť, v ktorej sa vieme stať lepšími. Pre mňa je dôležité, že namiesto obviňovania sa Prameň pokúša skôr naznačiť cestu k porozumeniu. A to dúfam, že naše publikum ocení.

NAKRÚCANIE

- Film sa nakrúcal 3 roky, ale dokopy to bolo 60 filmovacích dní.
- Pre potreby filmovačky museli tvorcovia zháňať, prenajímať a niekedy aj rekonštruovať lekárske vybavenie, ktoré sa už dnes nepoužíva. Od dobových detských postieľok, vozíkov a chirurgických nástrojov, až po ultrazvukové prístroje.
- Keďže bolo náročné nájsť staré budovy bez plastových okien a moderných zásahov, tak zábery z nemocnice pochádzajú z viacerých rozličných lokácií, a to hneď z troch koprodukcujúcich krajín. Konkrétne z pražských Bohníc, Mariánskych Lázní, z Rimavskej Soboty, Bratislavy a tiež z maďarského Szőlősgyöröku i Budapešti.
- Rumunský herec Vlad Ivanov sa pre potreby filmu učil rozprávať po slovensky, ale aj po maďarsky.
- Motív s pálením cez sklenenú guľu vznikol náhodne: veľká sklenená guľa bola jednou z rekvizít na lokácii terasy domu postavy Ingrid. Až keď cez ňu začalo páliť slnko,

tvorcovia si všimli, že plachta pod ňou začala zľahka horieť. Režiséra to inšpirovalo motív zapracovať do filmu.

- Herečka Aňa Geislerová sa pre svoju úlohu vo filme učila „šiť mašličku“ – pracovala s protetickou pomôckou, na ktorej si nacvičovala lekársky typ šitia. Ten potom aplikovala v scénach z operačnej sály. Takisto v scéne, v ktorej odoberá krv sanitárke Agáte (Simona Boledovičová), ju pod dohľadom skutočnej zdravotnej sestry mimo obrazu naozaj odoberá.
- Kvet zo snovej scény postavy Ingrid je skutočná rastlina s názvom *Amorphophallus titanum*, ktorá je často vyššia ako dva metre a kvitne len jeden deň za niekoľko rokov. V čase, kedy v roku 2024 zakvitla v Botanickej záhrade v Bratislave, si ju boli podrobne namerať režisér Ivan Ostrochovský so supervízorom VFX Michalom Strussom. Do filmu, v scéne v jazierku s postavou Ingrid, bola kompletne vyrobená VFX tímom filmu.
- Na rozdiel od toho je snová scéna s mŕtvym jeleňom úplne reálna. Jeleň, ktorý

zahynul prirodzene, bol v stave, v ktorom je viditeľný vo filme, náhodne objavený neďaleko lokácie terasy Ingridinho domu vedúcim výroby, a režisér sa ho rozhodol použiť vo filme.

- Názov Prameň odkazuje aj na motív fiktívneho kúpeľného mestečka na slovensko-maďarskom pohraničí, ktoré chcel vo filme vytvoriť režisér Ivan Ostrochovský. Napriek tomu, že nie všetky lokácie sa skutočne nachádzajú v kúpeľnom prostredí, niektoré scény sa skutočne odohrávajú na reálnych kúpeľných miestach: sála zo scény pohovoru lekárky Ingrid a niektorých komisií, ako aj z nočnej bedmintonovej scény, sa nachádza v Mariánskych Lázních. Pôrodná sála s modrými kachličkami bola nakrúcaná v slávnych, momentálne už uzavretých, budapeštianskych kúpeľoch Király fürdő. Niektoré exteriérové zábery na mestečko sú v skutočnosti zábery z Karlových Varov. A v neposlednom rade – terasa domu Ingrid sú zabudnuté a dnes už neexistujúce kúpele v Levároch na strednom Slovensku. Pár nepoužitých záberov bolo nakrútených aj v piešťanských kúpeľoch.

LOKÁCIE

SK

Rimavská Sobota a okolie,
Bratislava, Sered', Kežmarok

CZ

Praha (Bohnice),
Mariánské Lázně, Račí údolí

HU

Pusztazámor, Budapešť,
Szőlősgyőrök

HUDBA

Film, do značnej miery pracuje s tichom, originálna hudba tu možno o to viac vyznie veľmi výrazne. Postaral sa o ňu jeden z najuznávanejších autorov Michal Novinski, niekoľkonásobný držiteľ ocenení Slnko v sieti, Český lev i Ceny české filmové kritiky.

Autorkou titulnej piesne je írsky spevák Róisín Murphy, pôvodne známa ako súčasť hudobného dua Moloko ešte v '90. rokoch minulého storočia. Sólovú kariéru odštartovala v roku 2005 a vyznačuje sa avangardným štýlom. Piesne *In sintesi* a *Pensiero stupendo*, obe použité vo filme, pochádzajú z jej albumu *Mi Senti* z roku 2014, ktorý je poctou italo-disco štýlu.

PRODUCENTI

PUNKCHART FILMS

Od svojho založenia v roku 2009 sa spoločnosť Punkchart films stala jednou z najvýznamnejších slovenských producerských spoločností. Pod vedením producenta a režiséra Ivana Ostrochovského sa spoločnosti podarilo produkovať a koprodukovať viac ako 30 filmových titulov, z ktorých mnohé boli uvedené na významných svetových festivaloch – Berlinale, MFF Benátky, MFF Cannes či MFF Toronto. Medzi najvýznamnejšie úspechy spoločnosti v posledných rokoch patria výherné filmy na MFF Benátky – *Cenzorka* (2021), ktorý okrem ocenenia za najlepší scenár sekcie Orizzonti, získal aj nomináciu za najlepší debutový film na Európskych filmových

cenách, ako aj *Svetloplachosť* (2023), ocenený Europa Cinemas Label.

Na prestížnom festivale Berlinale Punkchart films uviedlo napr. film *Služobníci* (2020), alebo *Koza* (2015), oba filmy režiséra Ivana Ostrochovského. Okrem produkcie vlastných režijných projektov spoločnosť produkovala aj filmy ďalších významných slovenských či českých tvorcov – Juraja Lehotského, Jara Vojteka, Martina Kollara, Petra Kerekesa, Olma Omerzu, Petra Zelenku, Eriky Hníkovej, či Ivety Grófovej.

Najnovšími filmami, ktoré spoločnosť produkovala a ktoré oslovili široké divácke publikum, boli *Nepela*, *Letopis* alebo koprodukčný titul *Zbormajster* z roku 2025.

PRODUCENTI

NEGATIV FILM PRODUCTION

Spoločnosť Negativ bola založená v roku 1995 a patrí medzi najvýznamnejšie produkčné spoločnosti v Českej republike. Za dobu svojej existencie vyprodukovala viac ako 50 celovečerných hraných, dokumentárnych a animovaných filmov. Spoločnosť sa zameriava na projekty s potenciálom medzinárodnej koproducie a dlhodobo spolupracuje s autormi, ako sú Bohdan Sláma, Helena Třeštková, Michaela Pavlátová alebo Marek Najbrt. Negativ získal päť Českých levov za najlepší hraný film (*Návrat idiota*, *Rok d'ábla*, *Štěstí*, *Protektor* a *Bába z ledu*), tri České levy za najlepší dokumentárny film (*Katka*, *King Skate*, *Dálava*) a jedného Českého leva

za mimoriadny audiovizuálny počín (*Kancelář Blaník*). Filmy získali významné ocenenia aj na medzinárodných filmových festivaloch – film *Štěstí* získal hlavnú cenu na MFF v San Sebastiánu, film *Moje slunce Mad* nomináciu na Zlaté glóbusy a cenu poroty na MFAF v Annecy. Negativ je držiteľom dvoch cien Európskej filmovej akadémie, a to za filmy René v kategórii najlepší dokumentárny film a Alois Nebel v kategórii najlepší animovaný film. V roku 2023 získala spoločnosť Negativ s filmom *Moje slunce Mad* francúzsku národnú filmovú cenu César za najlepší animovaný film. V spoločnosti v súčasnosti pôsobia traja producenti – Pavel Strnad, Petr Oukropec a Kateřina Černá.

DISTRIBÚTOR

FILMTOPIA

Distribučná spoločnosť Filmtopia, založená v roku 2011 vytvára priestor pre kvalitnú filmovú tvorbu. Do kín, filmových klubov, ale aj iných alternatívnych priestorov prináša slovenské i zahraničné, hrané aj dokumentárne filmy, ktoré spája silná autorská vízia (*Dokonalé dni*, *Aftersun*, *Substancia*) či otvárajú dôležité spoločenské témy (*V sieti*, *Pán Nikto proti Putinovi*, *Pohl'ad do slnka*). Vo Filmtopii dávame priestor slovenským tvorcom a tvorkyniam, ako aj začínajúcemu autorstvu (*Hore je nebo*, *v doline som ja*, *Aj zajtra je deň*). V minulosti sme distribuovali filmy Matyáša Priklera *Moc*, *Cenzorka* a *Wishing on a star* Petra Kerekesa či filmy *Zošalieť*, *Pachová stopa* a *Hlas lesa* Zuzany Piussi. V roku 2026 prinesieme

do kín nové tituly oceňovaných slovenských tvorcov Ivana Ostrochovského (*Prameň*) a Marka Škopa (*Láska*) a *Kuko, Dobček & Raťafák znovu zasahujú* Andreja Kolenčíka a Jura Šlauku. Od roku 2016 je Filmtopia súčasťou alternatívnej distribučnej platformy KineDok, ktorá prináša autorské dokumenty z piatich európskych krajín do netradičných priestorov. Od roku 2020, kedy vedenie prevzala Silvia Učňová Kapustová, Filmtopia uviedla do distribúcie viac ako 100 zahraničných ale aj slovenských titulov. Medzi jej najväčšie úspechy patrí akvizícia filmu *Pán Nikto proti Putinovi*, ktorý neskôr získal Cenu Akadémie za Najlepší dokumentárny film.

KONTAKT Punkchart films

Katarína Tomková

katarina@punkchart.sk

+421 908 281 407

KONTAKT Filmtopia

Silvia Učňová Kapustová

silvia@filmtopia.sk

+421 903 564 164

KONTAKT pre médiá

Perla Žinčíková

perla@makovienka.sk

+421 908 129 040